

Gruzii hýbe skandál s intimními nahrávkami politiků

V první polovině března se na internetu objevila dvě videa zachycující gruzínské politiky, z vládnoucí koalice Gruzínského snu i z opozice, v intimních chvílích. Následovala výhrůžka o zveřejnění dalších snímků, pokud se dotyční nevzdají svých funkcí a neopustí zemi. Tato pohrůžka byla v dubnu naplněna. Doposud bylo zadrženo 5 osob, někdejších pracovníků gruzínského ministerstva vnitra, kteří jsou podezřelí z podílu na natáčení těchto videí. Gruzínské nevládní organizace mezitím uspořádaly několik demonstrací proti tajnému sledování a vyžadují efektivnější postup vyšetřovacích složek i politiků.

(EN) <http://www.rferl.org/content/caucasus-report-georgia-sex-tape-scandal/27617341.html>

(RU) http://www.bbc.com/russian/international/2016/03/160316_georgia_video.shtml

(RU) http://www.bbc.com/russian/news/2016/03/160319_tbilisi_rally?ocid=socialflow_twitter

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/Tbilisi/5/3235/3207.html?id=27611053>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/Tbilisi/4/3235/3207.html?id=27662937>

Studentské protesty proti vlivu tajných služeb na tbiliské univerzitě

Když rektor Tbiliské státní univerzity několik měsíců nazpět přiznal, že na akademické půdě zauímají určité posty spolupracovníci gruzínských tajných služeb, následovala vlna nesouhlasu. Když se o post univerzitního kancléře ucházel kandidát studenty podezříváný z vazeb na někdejšího prezidenta Saakašviliho, došlo k masovým studentským protestům. Kampus univerzity se následně stal dějištěm ostrých střetů mezi studentskými skupinami vystupujícími proti jeho kandidatuře a představitelů stávající studentské samosprávy. Na místě zasahovala policie. Kromě očistění univerzit od silových struktur požadují studenti i celkovou reformu systému samosprávy. Po sérii jednání za účelem situaci uklidnit přislíbil premiér Kvirikašvili nutné změny. V posledních dubnových dnech se nicméně začaly množit případy, kdy za rodiče protestujících studentů chodí silové složky a vyhrožují jim vyhazováním z práce či zatčením, pokud jejich děti od svých snah neupustí.

(EN) <http://www.rferl.org/media/video/georgia-students-protest/27604925.html>

(EN) <http://www.rferl.org/media/video/georgia-students-protests/27609801.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/Tbilisi/8/3235/3207.html?id=27617429>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/279226/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/280038/>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/Tbilisi/3/3235/3207.html?id=27682147>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/Tbilisi/2/3235/3207.html?id=27696423>

Gruzínští politici proti sňatkům párů stejného pohlaví

Vládnoucí koalice Gruzínského snu je dle premiéra Kvirikašviliho odhodlána změnit znění článku ústavy definujícího manželství tak, aby explicitně hovořil o sňatku muže a ženy (v aktuální formulaci jde o svazek dvou lidí/manželů). V Gruzii přitom manželství ve smyslu svazku pouze muže se ženou upravují již dva zákony – změna ústavy má proto v této konzervativní pravoslavné zemi především symbolický význam. Proti iniciativě politiků opakovaně vystupují LGBT aktivisté.

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-marriage-man-woman-constitution/27598426.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/278878/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/279351/>

Obchod s uranem v Gruzii

V rozmezí pouhých deseti dubnových dní zaznamenaly gruzínské bezpečnostní složky dva pokusy o ilegální prodej radioaktivního uranu. V prvním případě došlo k zatčení 3 osob gruzínského a 3 osob arménského občanství, v druhém pak 5 dalších Gruzínů. Zajištěný jaderný materiál by mohl sloužit k výrobě tzv. špinavé bomby schopné šířit smrtící radioaktivní složky v širokém okolí.

(RU) <http://www.currenttime.tv/a/27681790.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-arrests-five-trying-sell-uranium-types-used-in-bombs/27708096.html>

Proběhla výměna gruzínských, abchazských a jihoosetských vězňů

Na mostě přes řeku Inguri, oddělujícím vlastní Gruzii od Abcházie, proběhla v březnu bezprecedentní výměna vězňů. Abchazská strana předala gruzínským představitelům 9 osob, jihoosetská 4 a gruzínská předala Jižní Osetii 4 vězně. Všichni vězňové si odpykávali dlouholeté tresty za údajný terorismus či špionáž. Výměna je výsledkem dlouhých osmiměsíčních vyjednávání a poprvé v historii se jí neúčastnili ruští prostředníci.

(RU) <http://www.currenttime.tv/content/article/27604765.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/278948/>

Abcházie v očekávání referenda

Představitelé abchazské politické opozice iniciovali zorganizování referenda, v němž by se místní obyvatelé vyslovili pro či proti uspořádání předčasných prezidentských voleb. Opozičníci, považující současnou politicko-společenskou situaci za neúnosnou, museli následně během dvou měsíců nasbírat alespoň 10 000 podpisů, vyžadovaných zákonem k uskutečnění hlasování. Již po měsíci nicméně ohlásili nasbírání cca 21 tisíc. Nyní musí ještě finální rozhodnutí podepsat sám prezident.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/Sukhumi/latest/3235/3211.html?id=27695970>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/Sukhumi/3/3235/3211.html?id=27583494>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/content/article/27647081.html>

Auto abchazského poslance vyhozeno do povětří

16. dubna ve večerních hodinách došlo v centru Suchumi k výbuchu bomby nastražené v automobilu abchazského poslance Almase Džapuy. Ten auto opustil krátce před výbuchem, dva kolemjdoucí byli lehce zraněni. Abchazská prokuratura věc vyšetřuje jako teroristický čin, pracovní verze hovoří o motivu spojeném s politickou činností poslance. Džapua v poslední době aktivně podporoval uvalení moratoria na prodej abchazských nemovitostí do rukou cizinců.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/281052/>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/Sukhumi/2/3235/3211.html?id=27680072>

Další plán na referendum o připojení Jižní Osetie k Rusku

Po dubnovém setkání s ruským prezidentem Putinem ohlásil jihoosetský lídr Tibilov, že spolu s Ruskem vytvoří „jednotný unijní orgán“, na nějž Jižní Osetie deleguje své pravomoci. Tento postup spojení Jihoosetské republiky, která není uznávána většinou mezinárodních společenství, s Ruskem je dle slov Tibilova – vzhledem ke zkušenostem s Krymem – pro Moskvu méně riskantní než přímý vstup do Ruské federace. Plánované referendum by mělo rozhodnout ve věci změny ústavy, která by vznik takového orgánu umožnila.

(EN) <http://www.rferl.org/content/caucasus-report-south-ossetia-russia-union-new-model/27658342.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/280289/>

Rusko ratifikovalo smlouvu o státní hranici s Jižní Osetií

Ruský parlament ratifikoval smlouvu, na jejímž základě Rusko spolu s Jižní Osetií hodlají přistoupit k mezinárodně-právní úpravě a demarkaci vzájemné hranice, dlouhé 74 kilometrů. Gruzie smlouvu považuje za nelegitimní a její právní sílu neuznává.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/280970/>

Exploze autobusu v Jerevanu

25. dubna došlo blízko centra Jerevanu k explozi autobusu, která usmrtila dva pasažéry a dalších sedm zranila. Policie vyloučila, že by se jednalo o teroristický útok, a později bylo potvrzeno, že k výbuchu došlo nedopatřením. Jednou z obětí byl i „pachatel“ útoku Ruden Balyan, který bombu sestrojil se záměrem řešit rodinné spory. Policie při domovní prohlídce u v minulosti již trestaného muže našla další výbušniny.

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-yerevan-bus-explosion/27696625.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-yerevan-bus-blast-accidental/27701474.html>

(EN) <https://armenpress.am/eng/news/845154/bus-explosion-perpetrator-planned-to-harm-own-relatives.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/281594/>

Rezignace arménského generála v souvislosti s Panama papers

Kauza Panama papers se dotkla i Arménie. Generál Mihran Poghosyan rezignoval poté, co zjistil, že jeho jméno v dokumentech figuruje. Kvůli bojům v Náhorním Karabachu bylo odhalení kauzy zdrženo do 4. dubna, nicméně i tak zpráva vyvolala silnou odezvu u části populace, která považovala její publikování v průběhu národní krize za nevhodné. Generál Poghosyan následně rezignoval a přidal zdůvodnění, že se rezignací snaží zabránit paralelám mezi „civilizací jeho země a diktaturou Ázerbájdžánu“, jelikož jméno rodinných příslušníků ázerbájdžánského prezidenta Alijeva se v dokumentech rovněž objevuje.

(EN) <https://iwpr.net/global-voices/panama-papers-fallout-armenia>

(EN) <http://hetq.am/eng/news/67391/panama-papers-fallout-armenias-chief-compulsory-enforcement-officer-resigns.html>

(EN) <http://hetq.am/eng/news/66918/mihran-poghosyan-the-armenian-general-who-mastered-the-ins-and-outs-of-panamas-offshore-zone.html>

V Jerevanu proběhl první ročník udělení „Aurora prize“

George Clooney, jenž je advokátem za mezinárodní uznání masakru Arménů v Osmanské říši za genocidu, navštívil Arménii v rámci vzpomínkových slavností k 101. výročí události. Při této příležitosti byla založena nová mezinárodní humanitární cena Aurora „za probouzení lidství“ (*Aurora Prize for Awakening Humanity*). V prvním ročníku bylo ocenění uděleno Marguerite Barankitse z organizace Maison Shalom a nemocnice REMA, která zachránila tisíce lidí během občanské války v Burundi. Oceněná obdržela 100 000 dolarů a možnost udělit grant ve výši 1 milion dolarů organizaci, která inspirovala její práci.

(EN) <http://www.economist.com/blogs/erasmus/2015/03/armenian-genocide>

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-george-clooney-leads-commemoration-march/27693640.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/27694927.html>

(EN) http://www.nytimes.com/2016/03/15/world/middleeast/finalists-picked-for-new-prize-created-in-memory-of-armenian-genocide.html?_r=0

(EN) <http://armenianweekly.com/2016/04/18/aurora-prize-ceremony/>

Boje v Náhorním Karabachu

Mezi 2. a 5. dubnem došlo k obnovení bojů podél linie kontaktu mezi Arménií a Ázerbájdžánem. Jedná se zatím o největší krizi od uzavření příměří v roce 1994. Střety přinesly na obou stranách desítky vojenských i a několik civilních obětí a škody v příhraničních oblastech. Boje byly vedeny především pomocí tanků, dělostřelectva a další těžké techniky. V reakci na situaci světové velmoci, v čele s Ruskem a USA, odsoudily obnovení bojů a žádaly o mírové řešení situace. Krize byla vyústěním situace, která se zhoršovala již od září 2015. Těžké boje ukončilo příměří uzavřené 5. dubna.

(EN) <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2016-04-06/four-day-war-nagorno-karabakh>

(EN) <http://www.rferl.org/content/white-house-biden-calls-talks-settle-nagorno-karabakh-conflict-armenia-azerbaijan/27649784.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/nagorno-karabakh-heavy-fighting-armenia-azerbaijan/27649973.html>

(EN) <https://iwpr.net/global-voices/frontline-residents-count-cost-war>

Trvající napětí na linii kontaktu v Náhorním Karabachu

Situace na linii kontaktu zůstávala hlavním tématem po celý zbytek dubna. V průběhu měsíce došlo v oblasti Náhorního Karabachu k několika menším střetům a úmrtím. V Jerevanu proběhlo několik protestů, z nichž velká část byla zaměřena proti ruským vojenským dodávkám Ázerbájdžánu. Proběhly také protesty požadující, aby Minská skupina OBSE - hlavní mediátor v konfliktu - uznala Ázerbájdžán jako hlavního agresora v dubnové krizi.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/35213/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/280592/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/nagorno-karabakh-armenia-backed-separatist-killed/27676525.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/280580/>

Rusko podle de Waala není hlavním hráčem v konfliktu o Náhorní Karabach

Thomas de Waal, expert na oblast Kavkazu, autor Černé zahrady a dalších publikací o tomto regionu, odpovídal na otázky Radio Free Europe/Radio Liberty ohledně role Ruska v eskalaci arménsko-ázerbájdžánského konfliktu, ke kterému došlo na začátku dubna letošního roku.

(EN) <http://www.rferl.org/content/russia-armenia-azerbaijan-nagorno-karabakh-de-waal-kremlin-not-primary-actor/27654309.html>

Arménsko-ázerbájdžánské roztržky v Berlíně

Delegace Náhorního Karabachu se znovu po 7 letech ve dnech 9. - 13. března zúčastnila veletrhu cestovního ruchu ITB 2016 v Berlíně. Představila zde svou místní kulturu a historii a rozlévala karabašská vína. Dne 12. března došlo před jejím stánkem k roztržce, kdy množství Ázerbájdžánců protestovalo proti účasti delegace, zatímco Arméni stánek bránili. Ázerbájdžán na protest své zastoupení na veletrhu odvolal. Incident paradoxně zvýšil zájem o informační stánek Náhorního Karabachu.

(RU) <http://www.karabakh-open.info/ru/societyru/15540-ru9233>

(RU) <http://www.karabakh-open.info/ru/societyru/15453-ru9199>

(EN) <https://armenpress.am/eng/news/839157/azerbaijanis-take-provocative-actions-aimed-at-terminating-nkr-participation-at-itb-berlin-tourism.html>

Propuštění politických vězňů v Ázerbájdžánu

Prezident Ilham Aliev vyhlásil 17. března amnestii, kterou bylo z vězení propuštěno 148 vězňů, z nichž 13 je podle mezinárodních organizací označováno za politické vězně. Mezi propuštěnými je například i Rasul Džafarov, který vedl protesty proti Eurovision Song Contest a Evropským hrám v Baku, Anar Ammadli a vedoucí nezávislé skupiny monitorující volby. Ve stejnou dobu se dostal na svobodu ještě Rauf Mirkadirov, nezávislý novinář, který uspěl s odvoláním v samostatném procesu. Nicméně podle odhadů v Ázerbájdžánu stále zůstává ve vězení kolem 80 vězňů svědomí. Jednou z nich je i novinářka Chadídža Ismailová, která se dlouhodobě věnuje odhalování politické korupce.

(EN) <http://www.ft.com/fastft/2016/03/17/azerbaijan-releases-political-prisoners/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-ismayilova-mammadov-no-pardons/27619309.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-osce-urges-free-more-prisoners/27623222.html>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/34944/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-mirqadirov-journalist-treason-released/27618702.html>

Propuštěný Intigam Aliev: „Budu pokračovat ve své práci.“

Ázerbájdžánský obránce lidských práv Intigam Alijev, vězněný od dubna 2014, uspěl v březnu 2016 se svým odvoláním u nejvyššího ázerbájdžánského prokurátora, který označil rozhodnutí soudu za “příliš přísné”. Intigam Alijev byl tajně propuštěn z vězení 28. března večer. Když se konečně mohl setkat se svými příbuznými, přáteli a podporovateli, prohlásil, že ve své práci bude pokračovat.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/35068/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-jailed-lawyer-aliyev-released/27639852.html>

Lejla a Arif Junusovi mohou vycestovat do zahraničí

Lejla Junus, ředitelka Institutu pro mír a demokracii, a její manžel Arif získali povolení opustit zemi a podstoupit nutné lékařské ošetření v zahraničí. Stalo se tak poté, co ázerbájdžánský nejvyšší soud 18. dubna vyhověl jejich odvolání proti zákazmu opuštění země.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/35373/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-yunus-couple-leave-country/27683955.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-leyla-arif-yunus-not-allowed-to-travel-germany-medical/27605222.html>

Uvězněná Chadídža Ismailová oceněna za přínos ke svobodě slova

Uvězněná ázerbájdžánská novinářka Chadídže Ismajlová byla Organizací spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) udělena světová cena za svobodu tisku. Novinářka si aktuálně v bakuském vězení odpykává 7,5 letý trest za údajnou zpronevěru a daňové úniky, celý případ je ale lidskoprávními organizacemi považován za zcela politicky motivovaný. Ocenění za významný přínos k obraně svobody slova, spolu s finanční odměnou, převzala v Helsinkách novinářčina matka Elmira.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-ismayilova-clooney-fight-until-shes-free/27615153.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-khadija-ismayilova-wins-un-prize/27663126.html>

Panamské dokumenty a zisky rodiny ázerbájdžánského prezidenta

Nové analýzy, vycházející z tzv. Panama Papers, dokazují, že rodina ázerbájdžánského prezidenta Alijeva často využívá firem v daňových rájích k zajištění svého bohatství a zamaskování podílů v lukrativních ázerbájdžánských firmách. Prezidentova manželka či sestra tak měly již dříve figurovat jako podílnice či manažerky tzv. offshoreových firem, stejně jako obě Alijevovy dcery, které dle nových informací vlastní většinový podíl v konsorciu rozvíjejícím ázerbájdžánské zlaté doly. „Panamská“ data tak potvrzují odhalení, se kterými již dříve přicházeli místní investigativní novináři a novinářky, včetně uvězněné Chadídži Ismailové.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-aliyev-corruption-panama/27652121.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-aliyevs-control-lucrative-gold-mine/27654189.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/panama-papers-russia-ukraine-azerbaijan/27654220.html>

Staré centrum Baku zasaženo přípravami na Formuli 1

Ázerbájdžánské hlavní město se připravuje na červnové pořádání Velké ceny Formule 1. Na základě podepsané smlouvy by se závody v Baku měly konat po následujících 10 let. Okruh přitom probíhá i částmi historického centra, kde byly pro potřeby závodu některé dlážděné ulice (dle pořadatelů dočasně) překryty asfaltem. To se nelíbí některým místním, obávajícím se trvalého poškození ducha starého města.

(EN) <http://www.rferl.org/media/video/azerbaijan-baku-formula-one-race/27589226.html>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Milan Štefanec, Barbora Jelínková, Ondřej Zacha, Pavla Švecová, Jaromír Němec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezaujaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR
v rámci Programu transformační spolupráce ČR.